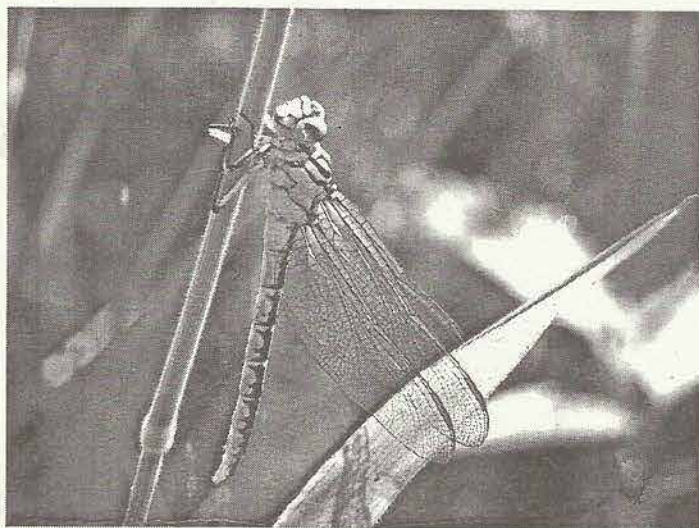

HWLnieuws

**Hoekschewaards Landschap
vereniging voor natuur en milieu**

- Unieke wandschildering gereed
- Nieuwe libellen in de Hoeksche Waard
- Vol verwachting klopt ons hart

Herfst 2005

Colofon

HWL nieuws is een uitgave van Hoekschewaards Landschap

Versijnt elk kwartaal

ISSN 1389-7454

Oplage: 1.750

Hoekschewaards Landschap

Vereniging voor natuurbehoud, milieu en historisch dorpsschoon in de Hoeksche Waard

Postadres

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Natuurbezoekerscentrum KLEIN PROFIJT

Zalmpad 11

Oud-Beijerland

telefoon: 0186 - 62 18 88

fax: 0186 - 62 03 65

HWL op Internet: www.hwl.nl

Algemeen Bestuur

voorzitter, Joost Kievit 078 - 6731522

secretaris, Jan van Alebeek 0186 - 619379

penningmeester, Jannie Dekker 0186 - 619081

beheer, Cees Mesker 078 - 6733976

biologisch onderzoek, Janus Verkerk 078 - 6743083

boombeheer, Flip Scherbeijn 010 - 4954429

educatie, Katja Hora 0168 - 472018

dorpsschoon, Ben Doolaard 0186 - 614115

milieu & planologie, Jan Prince 0186 - 604996

Notulen, Ineke Moll 0186 - 640596

Communicatie, Guus van der Pal 0186 - 573705

Het lidmaatschap bedraagt € 17,50,- per jaar

giro 2998008

bank 44.13.94.892

t.n.v. Penningmeester HWL, Oud-Beijerland

Voor aanmelding en Opzegging:

Ledenadministratie

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Tel: 0186 619081

Openingstijden Natuurbezoekerscentrum

Klein Profijt:

Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur

Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

Foto voorpagina:

Rivierrombout

Foto: Leo Linnartz

Grafische verzorging

Vanderstoep bv

Strijen

In deze Herfst HWLnieuws:

- Unieke wandschildering in KP gereed 1
- Libellen, nieuw voor de Hoeksche Waard 2
- Fiets voor je club 4
- Gouden dag voor Zilvermeeuw 5
- Bomen over het weer 6
- Natuurwebsites 7
- Herfst, drukke tijd voor egels 8
- Natuurpostzegels 9
- Het onderhoud op Klein Profijt 10
- Vol verwachting klopt ons hart 11
- Natuur in de tuin 13
- Activiteiten in Nationaal Landschapscentrum 14
- Natuurgidsencursus 15
- Opening Knotseizoen 16
- Expositie fotograaf Gerdien Wolthaus 16
- Fotogedicht 17
- Paddengal, spinnenkijt en adderslijm 18
- Jeugdpagina 22
- Cursussen en lezingen in Klein Profijt 24
- Achterblad: welkom nieuwe leden

**Kopij voor HWLnieuws inleveren vóór:
1 december 2005**

AANLEVEREN KOPIJ

Als aparte bijlage ('attachment')
bij een e-mail.

E-mail adres:

redactie@hwl.nl

op diskette, bij voorkeur in Word,
op redactie adres:

t.a.v. Iris van der Vlerk

Manpad 10,

3075 TJ Rotterdam

Tekst NIET opmaken.

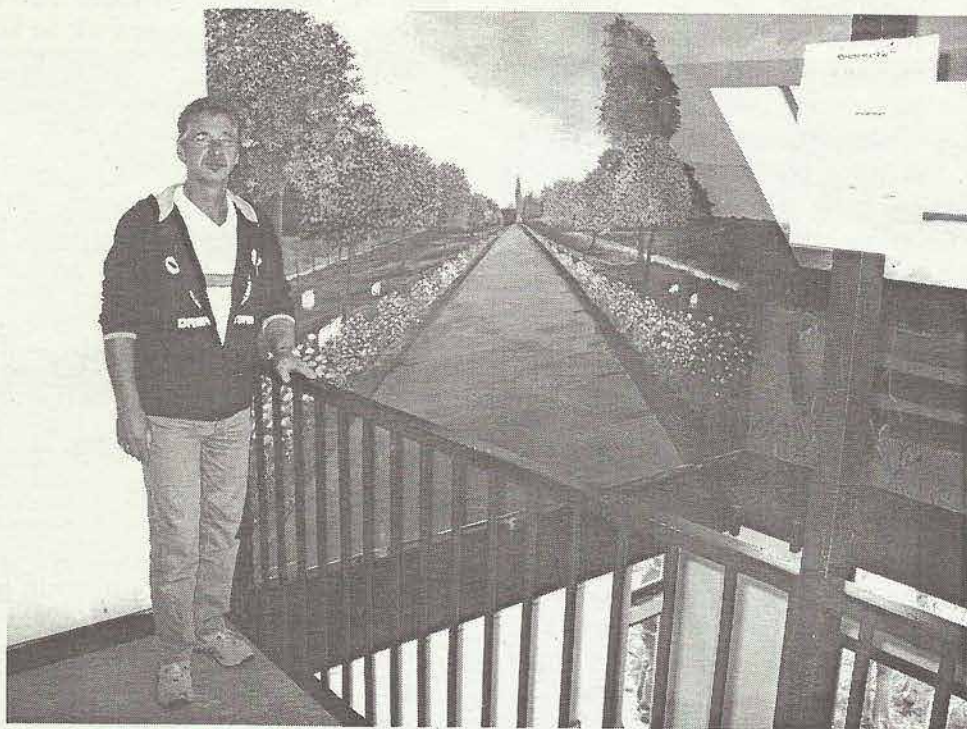
Foto's of tekeningen, indien digitaal, liefst
als jpg file e.a.

Unieke wandschildering in Klein Profijt gereed

Jan van Alebeek

Op 14 augustus 2005 heeft kunst schilder Hennie van Dijk de laatste hand gelegd aan zijn vier seizoenen van de Hoeksche Waard.

Dit unieke werk is niet meer weg te denken in het bezoekerscentrum Klein Profijt.

Hennie van Dijk naast een fragment van zijn videschildering op Klein Profijt

De videschildering bestrijkt ruim 27 m² en hiermee is dit kunstwerk één van zijn grootste werken. Met hart en ziel heeft hij een enorme hoeveelheid vrije tijd geïnvesteerd om dit "levenswerk" te voltooien. In december 2001 is Hennie gestart met de voorbereidingen hiervan. Na een onderbreking heeft uiteindelijk zijn doorzettingsvermogen en steun van het thuisfront ervoor gezorgd dat het schilderij nu gereed is.

Hennie van Dijk schildert eigenlijk al heel zijn leven. Zijn liefde voor de natuur heeft hem er toe gebracht om zich vooral hier op te richten en in dieren te specialiseren. Veel prachtige vogels, zoogdieren maar ook landschappen heeft Hennie op papier en linnen gezet. Op vele exposities heeft hij mensen versteld doen staan van de nauwkeurigheid en levensechtheid van zijn werken. Hij heeft dan ook een grote groep

van echte liefhebbers van "Wildlife" schilderijen aan zich weten te binden. Wij waren dan ook zeer blij met het aanbod van Hennie om onze vide te beschilderen.

De wandschildering in Klein Profijt toont vier locaties van de Hoeksche Waard in de vier jaargetijden. De Ritselaarsdijk laat de weelderige en bloemrijke zomerdijken die de Hoeksche Waard kenmerken goed zien. De herfst speelt zich af in één van de vogelrijkste gebieden van ons land: de Korendijkse Slikken. Het sneeuwrijke wintertaferel laat een kreek bij Strijen-Sas zien. Na de lange gure wintertijd komt bij de boerderij van de familie Zevenbergen de lente weer op gang.

Blaadjes ontluiken en het leven bruist van de muur. Elk paneel is nog meer tot leven gebracht door de vele kleine details, die je dwingen om te blijven kijken om steeds weer nieuwe details te ontdekken.

De vereniging Hoekschewaards Landschap is Hennie dankbaar voor zijn inspanning en het bijzonder fraaie resultaat. Wij nodigen een ieder van harte uit om naar dit meesterwerk te komen kijken.

Libellen, nieuw voor de Hoeksche Waard

Henk Bunjes

De vlinderwerkgroep van het HWL probeert door het jaarlijks inventariseren van dag- en nachtvlinders en ook andere insectensoorten zoals libellen een beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de natuur om ons heen. Insecten in het algemeen vormen daarvoor een dankbaar onderwerp omdat ze zo snel (kunnen) reageren op wijzigingen in hun eigen leefmilieu.

En dat die natuur verandert is goed te merken aan onze ervaringen "in het veld" maar evenzo bij u in de achtertuin. Veel factoren spelen daarbij een rol. Wijzigingen in het klimaat zoals die ons veel worden voorgehouden worden zichtbaar op de langere termijn. De wel of niet mooie zomers spelen daarbij weer een rol op de korte termijn. Dit jaar waren het twee bijzondere

waarnemingen op libellengebied die ons nog eens op de wijzigende natuur attenderden.

Nadat we er in feite al jaren naar uitkeken en op diverse plaatsen daadwerkelijk ook naar zochten waren het Esther en Leo Linnartz die de eerste waarneming ooit van de Rivierrombout in de Hoeksche Waard fotografisch konden vastleggen (1 juli 2005, Kuipersveer). Op de "Rode lijst" voor libellen is deze soort ingedeeld in categorie 0, d.w.z. libellen die uitgestorven zijn in Nederland. Tot voor enkele jaren dateerde de laatste waarneming in Nederland uit 1902(!). En tot op heden is dat zijn officiële status: uitgestorven. Ongetwijfeld zal de toenemende vervuiling van het (rivier-)water daarbij een rol hebben gespeeld.

Groot was dan ook de verbazing toen in 1996 in het koelwater van de Nij-meegse elektriciteitscentrale een larve van de Rivierrombout werd gevonden. Nog groter echter werd die verbazing toen bleek dat in de navolgende jaren de libel langs de grote rivieren ons land verder binnentrok. Elk jaar verschenen nieuwe kaartjes die de opmars illustreerden.

westen (en dus stroomafwaarts) kunnen komen? De strandjes nemen af, het getij neemt toe en ook het zoutgehalte van het water zal uiteindelijk een halt aan de opmars toeroepen. Waarnemingen uit de Hoeksche Waard zijn van vroeger niet bekend en de landelijk meest westelijke waarneming ooit was Rotterdam (in 1902).

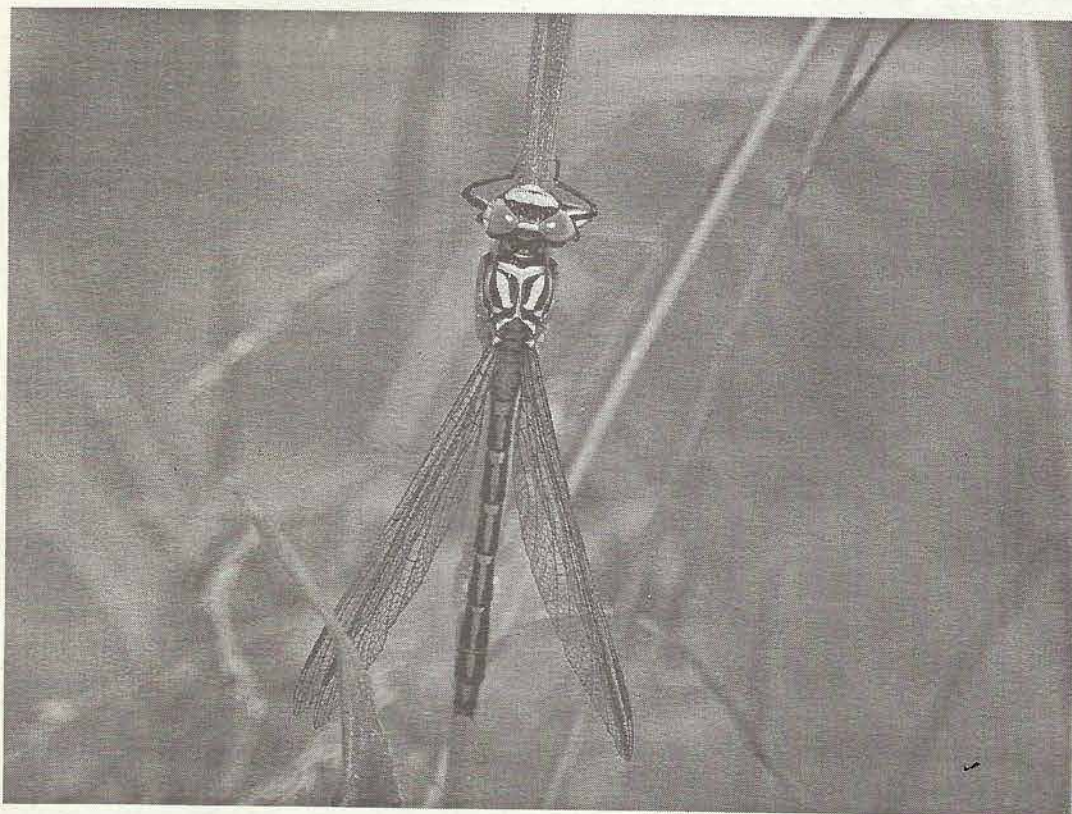

Foto: Leo Linnartz

Voor het "uitsluipen" (het proces waarbij de larve het water verlaat voor de laatste vervelling tot volwassen libel) zouden zandstrandjes langs de rivieroever nodig zijn (veel tussen de kribben te vinden). Uiteindelijk werd een aantal jaren geleden zelfs de Biesbosch bereikt. Maar hoever zou de Rivierrombout nog verder naar het

Sensationeel was dan ook de waarneming dit jaar bij Kuipersveer. Overigens werd nog dezelfde dag het record gebroken door de waarneming bij Hoogvliet (ook Oude Maas) maar veel verder lijkt toch wel teveel gevraagd. De kunst zal zijn de ontwikkelingen in de gaten te houden en volgend jaar de waarneming te herhalen.

Je mag waarschijnlijk wel stellen dat hiermee bewezen is dat het beoogde herstel van de waterkwaliteit duidelijk in gang is gezet (nu de zalm nog!).

Een andere veel besproken wijziging van het milieu om ons heen betreft het klimaat. Opwarming lijkt een feit en zuidelijke soorten die we kennen van vakanties naar Frankrijk duiken in eigen land op. Eerst zullen dat avontuurlijke zwervers zijn, gevolgd door een wel of niet succesvolle vestiging. De laatste jaren werden in de libellenwereld nogal wat zuidelijke soorten gemeld. Sinds 1993 werd in het zuiden van ons land dan ook melding gemaakt van het opduiken van de Vuurlibel (niet te verwarren met de Vuurjuffer). Een "echte" libel ter grootte van de grijsblauwe Gewone oeverlibel die bij ons ook veel voorkomt maar dan geheel in scharlaken rood uitgevoerd (kop, ogen, poten, borststuk, achterlijf, alles knalrood).

Groot was ook nu de sensatie toen Kees van den Berg op 10 juli jl. boven

een gewone plas bij de Zinkwegrotonde in Oud-Beijerland een Vuurlibel fotografeerde. Naar het leek dus zo'n zwerver. Altijd mooi om in de eigen omgeving een dergelijk prachtig beest voor het eerst te zien. Al gauw bleek het echter niet om één exemplaar te gaan maar om meerdere. Bovendien werd ook het afzetten (of eigenlijk afwerpen) van eitjes waargenomen zodat we mogelijk in de toekomst ter plaatse op Vuurlibellen van eigen bodem mogen rekenen. Zo deze dat al niet waren. Want uiteindelijk werden ertussen de 6 en de 10 exemplaren geteld en dat lijkt voor zwervers wel wat veel. Mogelijk was er dus eerder (de warme zomer van 2003?) al eens een zwerfend vrouwtje geweest dat voor nageslacht heeft gezorgd.

Het is nu wel zaak (zoals overigens in alle andere sloten en kreken) de waterkwaliteit en het leefmilieu (inclusief de waterplanten) zo goed mogelijk te houden.

Iedereen heeft daar belang bij.

Fiets voor je club.

Het weer was prima weer en we hebben genoten van de tocht.

Iedereen die heeft meegefietst wil ik graag hierbij hartelijk bedanken. Met minder deelnemers dan vorig jaar hebben we met elkaar toch € 190 bijeen getrap, een knap bedrag en een geweldige prestatie!

Voor dit bedrag kan een goede digitale camera worden gekocht voor Klein Profijt.

Ik hoop dat iedereen er zoveel plezier in heeft gehad dat hij/zij volgend jaar weer van de partij is.

Gouden dag voor Zilvermeeuw

Betty en Aart Kooper

Het zijn van die kleine dingen in het leven, maar het geeft je wel een goed gevoel.....

Ons overkwam zo'n moment al varende op het Haringvliet, ter hoogte van de Ventjager.

De aandacht werd getrokken door een aantal sterns die, hard krijsend, duikvluchten maakten boven het water. Alsof ze ons wilden zeggen "hier is iets niet pluis, kom helpen".

Dus gooiden we het roer om en stevenden op de plek af. Dichterbij gekomen zagen we een klapwiekende zilvermeeuw een doodstrijd voeren om zijn kop boven water te houden. Ouderdom of ziekte? Het zag er niet naar uit. Dus

hesen wij de meeuw met de pikhaak voorzichtig op het voordek en wat bleek.....?

Er zat een vishaak in z'n snavel en het laatste eind van de nylon vislijn was om zijn poot gewikkeld! Met een mes hebben wij de lijn snel losgesneden en ook gelukte het ons uiteindelijk de haak uit z'n snavel te halen. Met bebloede handen omdat de haak ook daar nog insloeg en de meeuw, inmiddels bevrijd, behoorlijk van zich afbeet klaarden wij de klus.

Maar wat gaf het een goed gevoel toen

de meeuw zich daarna flink begon op te poetsen en nog zeker tien minuten aan boord bleef zitten alvorens hij weer het luchtruim koos. We volgden nog lang zijn vlucht richting de Ventjager waar hij, waarschijnlijk rustend op een zandplaat, nog heeft zitten bijkomen van zijn hachelijke avontuur.

Toen wij later voor anker lagen bij een kreek aan het Hollands Diep ontdekten we op laag water nog een rivierkreeftje, waard om op de foto te zetten. En ook het bezoek van een jong rietzangertje, die de afstand van de ene naar de andere kant van de kreek kennelijk nog iets te ver vond en een tijdje pauzeerde op de zee-railing van onze boot, was weer zo'n moment om stil van te genieten. Er valt veel te blijven in ons thuisgebied de Hoeksche Waard, of dat nu op het land is of, zoals in dit geval, op het water.

Bomen over het weer

Jacovine Hitzert

Bomen ondergaan op een veelzijdige manier het weer. Ze brengen niet alleen schaduw, maar vangen en breken ook de wind.

Achter een lage bomenrij liggen de wegen in de luwte. Bovendien zijn bomen verzamel- en verdeelplaatsen voor neerslag, nemen ze vocht op en zorgen ze ook voor de verdamping. Bomen in blad verdampen veel water, vooral alleenstaande bomen, waardoor het in de buurt van een boom koeler is.

Bomen hebben het door het weer ook zwaar te verduren. Hun scheve stand verradt de overheersende windrichting. Storm bevrijdt bomen weliswaar van hun dode takken, maar een zware storm kan een kaalslag aanrichten. Ook droogte en bliksem eisen slachtoffers. Bij een blikseminslag verliest de loofboom zijn schors, terwijl naaldbomen versplinteren. Dat komt doordat de sapstroom door de bliksem wordt verhit. Bij een naaldboom ligt het sap dieper in de stam dan bij een loofboom.

Weersomstandigheden spelen ook een belangrijke rol bij het verkleuren van het blad. In het najaar krijgt het blad steeds minder zon. Door minder zonlicht neemt de productie van de bladgroenkleurstoffen af.

Tegelijkertijd vormt er zich tussen bladsteel en tak een zgn. scheurlaagje van kurkachtige stof. Het is een soort scheidingswandje dat uit drie lagen bestaat en dat een blad tenslotte volledig afsluit van de sap- en voedselstroom. Het blad krijgt geen water meer en ver-

kleurt bruin. Het blad zal door de wind van de tak af vallen. Door het blad te laten vallen, bereidt een boom zich voor op de winter. Bij vorst immers vindt er in de boom geen watertransport meer plaats naar de bladeren en zou de boom uitdrogen en dood gaan.

De dalende temperatuur van de bodem is niet de oorzaak van bladval. Ook in prachtige, warme nazomers, waarin de bodem dus nog lang warm blijft, treden nauwelijks verschuivingen op in het moment waarop de herfstkleuren zichtbaar worden. Belangrijk voor bladval is de daglengte: het totaal aantal uren dat het licht is.

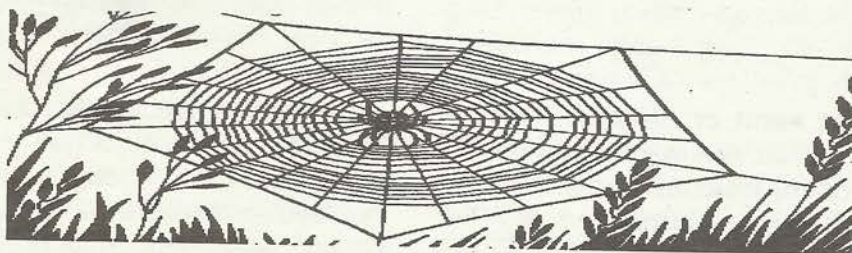
In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, werpen de meeste naaldbomen wel hun naalden af, maar doen dat niet in één keer. De naalden blijven ongeveer 4 jaar zitten. Dat de naalden zo lang blijven zitten, komt omdat de smalle, harde bladnaalden van dennen en sparren in verhouding zo'n klein verdampingsoppervlak hebben, dat dit ook in de winter geen bedreiging voor de boom vormt.

Na de winter reageren bomen meteen op de hogere temperatuur, vooral als de grond opwarmt. In de wortels neemt dan de druk van de sapstroom toe, waardoor het water naar de takken en twijgen wordt gepompt en de bomen weer uitlopen.

Bron: KNMI, Bomenstichting, Weerkunde in de praktijk.

NATUUR WEBSITES

Websites over natuur en milieu

Ik hoorde via via dat het thema van dit jaar voor de kinderboekenweek mystiek is. Voor mij roept mystiek altijd een aantal ideeën op. Geheimzinnig, onbekend, mysterieus en een beetje eng. En daarom dacht ik dit keer maar eens wat mysterieuze dieren sites te zoeken.

Om te beginnen gaan we op bezoek bij een site over vleermuizen:

www.vleermuissitevoorkids.telebyte.nl/index.htm. Dit is een site speciaal voor kinderen zoals de link al laat zien. Er staat enorm veel info over vleermuizen, waaronder de reden waarom ze niet zo eng zijn als wij ze vaak vinden. Nadat we die enge fladderaars zijn gepasseerd gaan we door naar de glibbers en kruipers <http://www.knnv.nl/slakken>

en

<http://ourworld.compuserve.com/homepages/henkmerts/spinnen.htm>.

Dat slijm en gekriebel, daar moeten we al helemaal niets van hebben. Toch is het wel interessant om deze sites eens te bezoeken, want luidt het gezegde niet "Onbekend maakt onbemind"? En als u deze sites bekeken heeft kan niemand u ooit nog verwijten dat u niet weet waarom u ze zo eng vindt.

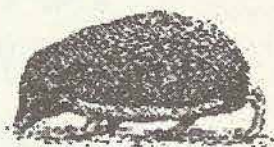
Waar ik ook altijd aan moet denken bij mystiek, zijn toch weer die tovenaars en heksen. Hartstikke leuk al die verhalen, maar ze geven een verkeerd beeld van de dierenwereld en voeden onze angst voor dingen waar we niet bang voor hoeven te zijn. Sterker nog! Die heel nuttig zijn. Zo is een dier dat steeds bij de heks terug komt de pad. En daarom alleen al zou je ze niet mooi of leuk vinden. Ga daarom maar eens kijken bij www.ravon.nl en ontdek wat voor mooie wereld er achter de amfibieën schuil gaat. Hopelijk kan u nu na het bezoeken van deze interessante sites wat beter voorlezen aan uw kind(eren) uit alle enge en mystieke verhalen in de kinderboekenweek.

Zoals alles wat vaker dan drie keer gebeurt in Nederland, een traditie heet sluit ik geheel volgens traditie af met onze eigen site:

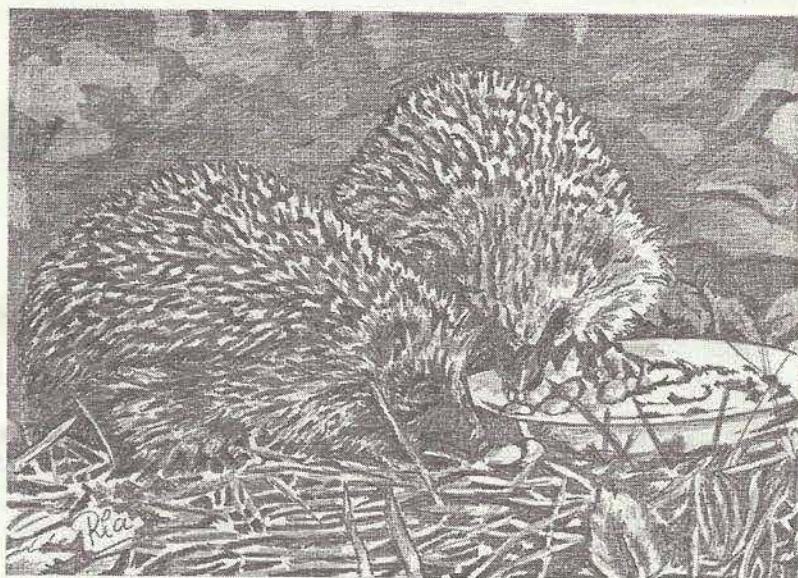
www.hwl.nl

HERFST, DRUKKE TIJD VOOR EGELS

Ank Kortenbach

De herfst komt er weer aan met al zijn kuren van veel wind en regen. Wij mensen, trekken ons dan terug in onze warme huizen en als het bedtijd is lekker onder de warme dekens. De dieren buiten zullen zich moeten behelpen met een plaats om te schuilen, als ze die al kunnen vinden.

Illustratie: Ria Behet

De egel is zo'n dier; sommige van hen weten meestal wel een beschut plekje te vinden, dan gaan ze aan de slag om er nog een fatsoenlijk nest van te maken. Hiervoor hebben ze wel nestmateriaal nodig zoals takjes, bladeren, gemaaid gras. De mannetjes zijn nu al volop bezig met de nestbouw en hebben ook al een dikke vetlaag aangelegd om de winter door te komen.

De vrouwtjes hebben misschien nog de zorg voor een nest jongen die laat geboren zijn. Ook de jongen die vroeg in het seizoen geboren zijn hebben het nu erg zwaar, ook zij moeten nog flink wat eten om aan het gewicht te komen waarmee ze de winterslaap in kunnen gaan. Het gewicht voor de jongen moet minstens vijfhonderd gram zijn anders

worden ze halverwege de winterslaap wakker van de honger en is de kans groot dat ze verhongeren.

De vrouwtjes krijgen het nu extra moeilijk, ze moeten zorgen voor de jongen en voor zich zelf gaan zorgen. Hierbij kan het gebeuren dat ze de jongen in de steek laten en de kleintjes geen kans hebben te overleven zonder hulp.

Egeljongen kleiner dan 20 centimeter moeten in de opvang de winter doorbrengen, deze egeltjes zijn te klein en kunnen niet zelfstandig hun gewicht bij elkaar eten. Bij de wat grotere jongen is dit afhankelijk van het gewicht dat ze moeten hebben. Zijn ze lichter dan 500 gram dan hebben ook deze egeltjes hulp nodig. U kunt de egels in uw tuin nu al gaan helpen een vetlaag op te bouwen door extra eten neer te zetten voor uw

tuinhulp, zoals de bekende boterham pindakaas, kattenvoer (met eventueel wat zonnebloemolie er over) stukjes banaan, rozijntjes, stukjes appel en fijngemaakte stukjes noot (pinda 's, walnoten of hazelnoten). Ook kunt u voor nestgelegenheid zorgen door ergens in uw tuin een beschut plekje uit te zoeken en er een emmer op zijn zijkant neer te leggen met daarin en daarbij veel nestmateriaal.

Ook kunt U een nestkast bouwen of kopen bij de egelopvang om de egel goed, droog en veilig te laten overwinteren.

Egels die niet genoeg vetreserve hebben opgebouwd kunnen halverwege de winter wakker worden en gaan zwerven. Hierdoor kunnen ze ziek worden en van de honger omkomen of nog erger, ze kunnen onnodig doodgereden worden.

Ziet u nu in de tijd dat de egels horen te slapen een egel lopen, pak hem dan op en neem hem mee naar huis. Neem daarna contact op met de egelopvang,

dan kunnen we overleggen wat het beste is voor de egel. Ook kan het gebeuren dat de egel die al in slaap is, gestoord wordt door eventuele tuinwerkzaamheden. Ook voor deze egels geldt, neem contact op met de egelopvang want anders gaat ook deze egel lopen zwerven terwijl hij/zij daar nog niet toe in staat is.

Het wakker worden van een egel uit de winterslaap heeft immers tijd nodig, soms wel vierentwintig uur om zijn levensfuncties weer normaal op peil te brengen.

Als u twijfelt neem dan altijd contact op met de egelopvang, want er gaan al zoveel egels onnodig dood en elke egel die we kunnen redden is er één.

Kijk voor meer informatie ook eens op de website van de egelopvang:

www.kortenbach.nlegelopvang.html.

Vragen kunt u ook stellen via de e-mail egelopvang@hccnet.nl of per telefoon/fax 078 6732167.

Natuurpostzegels inzamelen een succes

Mijn oproep in het vorige HWL nieuws voor het inleveren van postzegels met natuurafbeeldingen is een succes. Er zijn intussen honderden zegels 'afgegeven'. Dat deze zegels nog niet in de winkel staan heeft te maken met het feit dat ik eerst echt een heleboel zegels wil verzamelen, zodat ik er daarna een redelijk aantal setjes van kan maken

Dus ik wil hierbij iedereen heel hartelijk bedanken voor de ingeleverde postzegels, maar gelijk vragen aan de mensen die dat nog niet gedaan hebben om dat alsnog te doen. Dat kan gewoon bij het Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt of per post: Postbus 1080, 3260 AB-Oud Beijerland.

Het mogen afgeweekte of nog niet afgeweekte zegels zijn van plant, dier, insect, waterdier of landschap. Ik zal ze dan gesorteerd in setjes van bijvoorbeeld 25 stuks gaan aanbieden in de HWL winkel voor een aantrekkelijke prijs. Al het geld komt uiteraard terecht bij onze vereniging.

Nogmaals bedankt voor het meehelpen verzamelen.

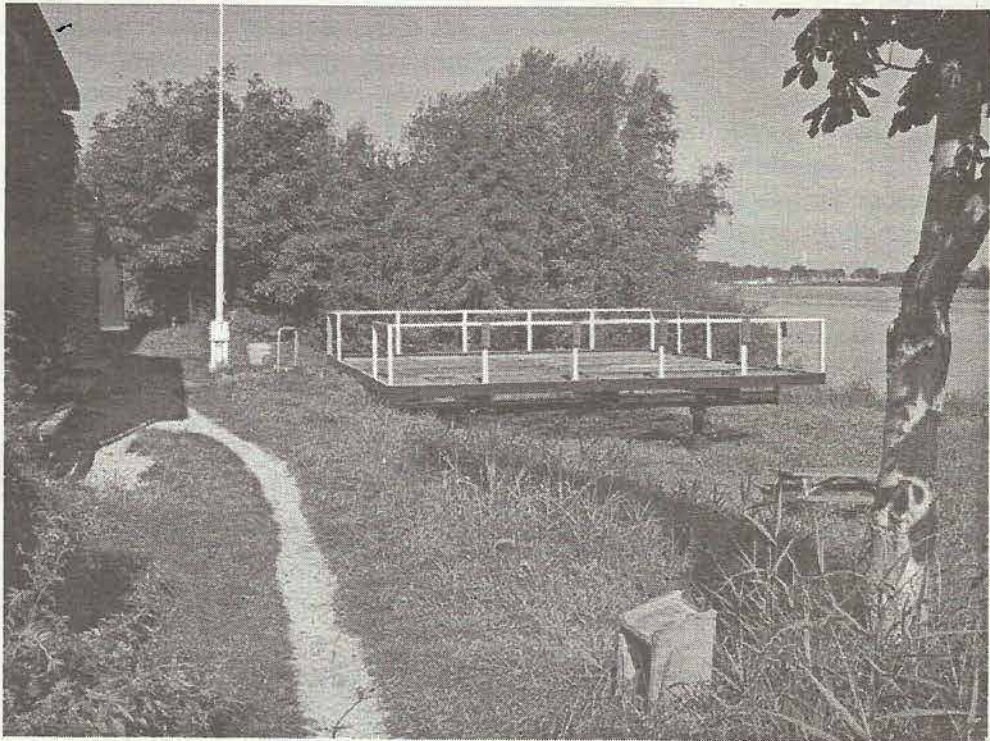
Het onderhoud op Klein Profijt

Jacovine Hitzert

Naast het regelmatig terugkerend groenonderhoud is er de afgelopen maanden vooral veel werk verricht aan het terras dat aan de rivierzijde van het natuurbezoekerscentrum wordt gebouwd.

onder water kan staan, is gekozen voor een verhoogd terras.

Nadat de bouwvergunning was goedgekeurd, kon worden gestart met het bouwen. Vlak voor de bouwvakvakantie werden 4 stalen buizen ongeveer 9 meter diep in de grond geslagen. Dit

Door het toenemend aantal bezoekers werd de vraag naar zitgelegenheid op het terrein steeds groter. In eerste instantie zijn er 7 banken verspreid over het terrein neergezet. Dit bleek een groot succes en uiteindelijk is besloten om een bescheiden terras voor de deur van Klein Profijt te plaatsen. Dit terras wordt 7x7 mtr en moet ook toegankelijk zijn voor minder valide bezoekers. Omdat de Oude Maas een getijde rivier is en dus het talud wel eens gedeeltelijk

werd door een gespecialiseerd bedrijf uitgevoerd. Deze stalen buizen zijn vervolgens helemaal met cement gevuld. Op deze heipalen is een stalen constructie gelast, die sterk genoeg is om 40.000 kg te dragen. De stalen fundering is direct na het lassen geleverd om de roestvorming voor te zijn.

Vervolgens zijn er houten balken op maat gezaagd. Deze balken komen op de stalen constructie en gaan de vloerdelen van het terras dragen. De balken

worden eerst verduurzaamd voordat ze vastgezet worden.

Aan een windscherm rondom het terras is ook gedacht. Het frame van het onderste gedeelte is al op de fundering gelast en zal worden voorzien van dichte platen. Daar bovenop komen glasplaten van gelaagd glas, rondom voorzien van een stalen frame. Hiervoor is gekozen omdat het redelijk vandalismebestendig is. De glasplaten kunnen verwijderd worden om ze in het

winterseizoen binnen op te slaan.

Dit is de voorlopige stand van zaken. De werkzaamheden gaan natuurlijk gewoon door. Hoe de verdere afwerking van het terras eruit gaat zien, kunt u lezen in het volgende HWL-nieuws. Bent u al eerder nieuwsgierig geworden naar het resultaat, kom dan gewoon eens op bezoek bij het Natuur Bezoekers Centrum Klein Profijt.

Vol verwachting klopt ons hart

Merijn van den Hoogenhoff

Al sinds een groot aantal jaren pluist het Hoekschewaards Landschap in de eerste maanden van het jaar braakballen van Rans-, Bos- en Kerkuil, om te zien wat het dieet is van deze vogels.

Sinds een aantal jaren doen daar, naast de mensen van de vogelwerkgroep, ook mensen van de zoogdierenwerkgroep aan mee. Voor die werkgroep is het namelijk een interessante aanvulling op de verspreidingsgegevens naast de losse waarnemingen en inventarisaties met life-traps.

Begin dit jaar toen de braakballen weer waren gepluist viel mij iets bijzonders op. In tegenstelling tot voorgaande jaren, was het aantal geplozen Rosse woelmuizen behoorlijk hoog. Normaal komen er zo eens in de twee à drie jaar Rosse woelmuizen voor in de pluistresultaten, variërend van 3 tot 13 stuks. Maar dit jaren waren het er ineens 29 en dat deed bij mij gelijk een belletje rinkelen. Is de Rosse woelmuis elders

in Nederland een vrij algemene woelmuis, in de Hoeksche Waard is dat zeker niet het geval. In de Atlas van de Nederlandse Zoogdieren (1992) werd alleen Rosse woelmuis gemeld op de Esschenplaat nabij Strijen-sas. Alle braakballen waar de Rosse woelmuis nu in voorkwam, kwamen van de zuidkant van ons eiland en dus ook bij de Esschenplaat. Dit deed de zoogdierenwerkgroep besluiten dat ze wilde onderzoeken of de Rosse woelmuis nog steeds voorkomt op de Esschenplaat en of hij zich misschien uitbreidt over de zuidkant van het eiland. Mede door de hulp en toestemming van Staatsbosbeheer was het mogelijk in het natuurbeschermingsterrein de Esschenplaat te inventariseren. Tevens hebben we nog toestemming om in de maand september elders langs de zuidoever te inventariseren, maar daarover misschien later meer.

En dus trok de werkgroep rond het weekend van 30 en 31 juli met de vallen de Esschenplaat op. Gekozen was

om 70 vallen te plaatsen op zoveel mogelijk verschillende biotopen, omdat het aantal vallen niet genoeg is om heel het gebied te bevangen.

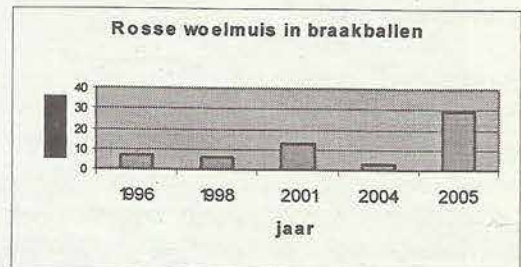
De vallen werden geplaatst langs het toegangspad, in de doorgeschoten grienden c.q. bos en de rest op de wei-de met ruigte vegetatie. Er zijn 6 controles uitgevoerd (elke 8 uur) in twee dagen. Bij de eerste controle klopte het hart in de keel. Zouden we.... De eerste val was dicht en ook van de tweede val was het deurtje naar beneden gevallen. Enigszins zenuwachtig legen we de eerste val en maken bijna een sprong in de lucht van blijdschap. De eerste val de eerste vangst! En we hebben gelijk al een Rosse woelmuis. Deze muis is gemakkelijk te herkennen aan z'n rossige rode kleur en vrij lange staart. Onze dag kan niet meer stuk en de verwachtingen zijn zeer hoog. Aan het einde van de zes controles blijkt deze, overigens zwangere, Rosse woelmuis het enige exemplaar dat we gevangen hadden. We hebben haar nog wel een keer teruggevangen en het feit dat ze drachtig was betekent dat er meer voorkomen, maar wij hebben ze niet gezien.

Betekent dit nu dat we niet tevreden zijn? Nee natuurlijk niet! Voor het eerst in meer dan tien jaar wordt er weer eens een levende Rosse woelmuis gevangen. En behalve deze muis vingen

we ook nog Bosmuis en Bosspitsmuis en daarmee dus van elke in de Hoek-sche Waard voorkomende familie een soort. Bovendien zagen we sporen van reeën (later werd ook een reebok gezien) en een overstekende egel.

Het weer wilde helaas niet echt mee werken. Er viel in het weekend ik denk een goede 40mm neerslag en als het op de zondag van deze inventarisatie nog even doorgeregend had, hadden we misschien nog wel vissen gezien ook, want tijdens de nacht ervoor en de ochtendcontrole regende het zo hard dat de vallen die de dag ervoor nog op een droog grasveld stonden nu helemaal onder water waren gelopen. Gelukkig zaten er geen muizen in.

Het allerbelangrijkste was dat we een aantal dagen door dit geweldige gebied mochten zwerven op zoek naar zoogdieren. Ik wil graag Ronald in't Veld en Staatsbosbeheer bedanken voor het bieden van deze mogelijkheid.

Natuur in de tuin

Walradian de Man

Wat een grote rotzooi!

Bovenstaande opmerking kreeg ik een paar jaar geleden te horen. Het is geen compliment voor iemand die tuiniert. Toch klinkt dit mij als muziek in de oren omdat die "rotzooi" bestaat uit gestapelde takken met vochtig mos waarin de opruimers (insecten) van de natuur leven. De zwartkop vindt er zijn thuis en zingt als dank zijn mooie lied in onze tuin.

Ik wil u overhalen om in uw tuin kleine veranderingen aan te brengen, iets minder netjes te zijn. Daarmee hoop ik dat u na verloop van tijd een plant, insect, vogel, vlinder of paddestoel ontdekt in uw tuin die u nog niet eerder gezien hebt. Maak eens een composthoop. Kleine takjes kunt u gebruiken om een luchtige bodem te maken voor een composthoop. Zelf gebruik ik drie pallets of strak gestapelde wilgentakken om de buitenkant van de hoop te vormen, op een iets schaduwachtige plek. Op de takkenbodem legt u afwisselend: (a) lagen droog plantenmateriaal, (b) grasmaaisel en (c) mest van paard, koe, gans, konijn, kip, welke soort mest voorhanden is, en dan weer bij (a) beginnen.

Vochtig houden, het materiaal behoorlijk fijn maken. In de winter de composthoopinhoud door elkaar mengen. Na een jaar is de inhoud verteerd tot bruikbare zwarte aarde voor uw tuin. Gebruik geen dikke of zieke takken en planten met penwortels of zaden! Dek de hoop af met een stukje tapijt tegen uitdroging. Meest opvallende bewoners van de hoop? Pissebedden en padden.

Heeft u een stukje tuin waar weinig zon komt? Maak een schaduwtuin met één of twee gewone hazelaars. Er onder kunt u gras laten groeien, hierin vestigen zich "onkruiden" uit de omgeving. Laat het groeien en na verloop van tijd ziet u een verrassingspakket bestaande uit veel insecten en planten uit de natuur. Maai aan het einde van de zomer. De Groene Specht zal graag in het gras prikken op zoek naar mieren. Let op uw hazelnoten! De Vlaamse gaai en de Grote Bonte Specht oogsten ze voor u het zelf kunt doen in augustus. Vindt u dat lange gras te rommelig dan kunt u ook kiezen uit schaduwplanten zoals vingerhoedskruid, varens, maartse viooltjes, longkruid. Zoek naar schaduwplanten met meeldraden en stamper in de bloem.

Een vlinderstruik in de tuin planten op een zonnige plek zorgt al snel voor zo'n tien soorten vlinders per jaar. Kies dan voor lavendelsoorten, oregano, tijm, slangekruid, sedum soorten, dille, komkommerkruid, verbena bonariënsis, katekruid en vingerhoedskruid en u hebt van voorjaar tot herfst vlinders, bijen en hommels in uw bloemen.

Kweek als u het leuk vindt eens een paar kroppen sla tussen de vaste planten en wat snijbonen (met mooi gekleurde bloemetjes) op een wigwam van stokken. Leuk voor de variatie en eetbaar! Laat de krop sla die u niet opeet bloeien.

Nog een paar vierkante meter over? Leg een vijver aan op de juiste manier. Kikkers, padden, salamanders en an-

dere waterorganismen komen vanzelf als u voldoende zuurstofplanten uitgezet heeft in het water. Geef ze wel een "trappetje" om uit de vijver te komen. Voeg wat randplanten voor een vijver toe.

Nog in voor een klusje? Verwijder dan één of twee panelen uit uw houten schutting (na overleg met de bureu). Vervang dit door gaas of een scherm van wilgentenen wat u beplant met bv. clematis, een klimopsoort of zet er een struik voor die geschikt is als achtergrond voor vaste planten bv. grootmoeders oorring (*Leycesteria formosa*), een wilde roos. Een hoog stel toortsen kan ook.

Voorbeelden van leuke verrassingen in 2005 in onze tuin?

In maart fladdert een gehakkelde aurelia uit de witte overgordijnen.....

In februari vind ik onze huis-egel terug. Hij overwintert in een bladerenhoop op

anderhalve meter van de kasdeur, ik had dit niet eerder gezien.

Er komt in een border een plant op die ik er niet gezaaid heb. Deze wordt 1.70 m hoog.

Bij inventarisatie blijkt dat het gaat om een geoorde helmkruidplant, die weinig in de Hoeksche Waard waargenomen wordt. Deze plant hoort wel in de Hoeksche Waard langs de oever van het Haringvliet.

Voor dit soort voorbeelden werk je aan je tuin om het aantal soorten organismen te vergroten. Hiermee vergroot je de biodiversiteit in je tuin.

P.S. In welke tuin overwintert de egel dit jaar? Ik hoop in de uwe!

Aktiviteiten in het toekomstig Nationaal Landschap Centrum aan de Veerweg in Numansdorp

Ter vervanging van het oude natuurbezoekerscentrum in Numansdorp werken de Stichting Natuurbehoud en Hoeksche Waards Landschap aan een Nationaal Landschap Centrum. De plannen hiervoor hebben al veel aandacht gehad in de pers.

Om onze plannen onder de aandacht van een breed publiek te brengen, hebben we in het oude bezoekerscentrum aan de Veerweg 22 in Numansdorp een expositie ingericht. Bezoekers kunnen de plannen voor de nieuwbouw bekijken, en ons realisatieplan ligt er

ter inzage. De expositie is elke donderdag tot en met zondag van 11.00 tot 15.00 uur te bekijken.

VRIJWILLIGERS GEVRAAGD!

Een belangrijke activiteit, die ook in het Nationaal Landschap Centrum prioriteit zal hebben, is de natuureducatie. Ook dit jaar spannen vrijwilligers van de vereniging "Hoeksche Waards Landschap" zich in om elke week weer veldlessen voor de basisscholieren uit de omgeving te verzorgen. Hierbij kunnen we best wat extra hulp gebruiken. Daarom

start in oktober een cursus "Natuurlessen voor kinderen". In vier theorieavonden en vier praktijkochtenden kunt u kennis maken met onze werkwijze.

De cursus is gratis, al blijft een vrijwillige donatie altijd welkom!

De theorieavonden vinden plaats in het natuurbezoekerscentrum aan de Veerweg 22 in Numansdorp op maandagavond van 20.00-22.00 uur. Data: 10 oktober, 24 oktober, één maandagavond eind januari en één in april/mei.

De praktijkochtenden vinden in principe plaats op een dinsdagochtend aansluitend aan de theorieavond (11 en 25 oktober): u loopt dan mee met één van onze veldlessen. Locaties naar wens: het Veerbos in Numansdorp, Park de Laning of Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt in Oud-Beijerland of een locatie in de buurt van Strijen of 's-Gravendeel..

Voor meer informatie: Katja Hora, tel. 0168 472018 of hora@science.uva.nl.

Natuurgidsencursus

Peter Roseboom

In het zomernummer stond de uitgebreide informatie over de inmiddels al weer derde natuurgidsencursus die het HWL gaat geven. U heeft het wellicht gelezen en misschien gedacht; dit is iets voor mij. Alleen heeft u zich nog niet opgegeven omdat u nog twijfelt of omdat u meer informatie wilt hebben. Of u heeft het vorige nummer (nog) niet gelezen. Nog even wat zaken op een rijtje:

- Het HWL wil het aantal natuurgidsen verhogen door het geven van een NatuurGidsenCursus.
- Een geslaagde cursist ontvangt het enige door het ministerie van landbouw erkende diploma 'IVN-natuurgids'.
- De cursus loopt van januari 2006 tot en met juni 2007.
- Is tweewekelijks op maandagavond.
- Elke 2 à 3 weken een excursie naar één van de terreinen in de Hoeksche Waard.
- Twee keer een weekend met z'n allen op pad buiten de Hoeksche Waard.
- U krijgt kennis die zinvol is voor het HWL-werk over (veld)biologie, ecologie, biodiversiteit, de milieuproblematiek algemeen en in de Hoeksche Waard.
- U wordt onderwezen in de vaardigheden welke een goed natuurgids moet beheersen.
- De cursus kost 100 euro. Hier komen nog weekendkosten bij.
- Het aantal cursisten is maximaal 25.

U kunt zich opgeven bij het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt. Ook kunt u daar terecht voor meer informatie. Het telefoonnummer is: 0186-621 888

OPENING KNOTSEIZOEN op NATIONALE NATUURWERKDAG OP ZATERDAG 5 NOVEMBER 2005

Ook dit jaar opent het HWL het knotseizoen weer tijdens de Nationale Natuurwerkdag, zaterdag 5 november aan de Oudklemsedijk te Strijen.

Dit jaar doen we voor de derde keer mee aan de door Landschapsbeheer georganiseerde **landelijke actiedag**, mede mogelijk gemaakt door VSB Fonds en de Nationale Postcode Loterij.

Met vele duizenden mensen tegelijk in de natuur aan de slag om daadwerkelijk aan het onderhoud te werken in je eigen omgeving. De omgeving waar je dagelijks doorheen fietst, rijdt of wandelt. Door actief mee te werken krijg je een ander gevoel bij natuur en landschap.

Komend seizoen geeft weer de mogelijkheid om onder leiding van deskundigen op zaterdag en donderdagochtend op diverse locaties in de Hoekse Waard

onderhoud te verrichten aan deze karakteristieke knotwilgen.

Ook dit jaar is het mogelijk om het vrijkomende hout mee naar huis te nemen voor de open haard. Het zogenaamde rijshout wordt gebost en opgehaald door een handelaar maar ook particulieren maken er gebruik van voor bijvoorbeeld vlechtschermen en houtrillen. Op deze manier heeft het hout nog een jarenlange functie voor de natuur. Het jonge hout dat tijdens de Natuurwerkdag wordt gebost, gaat 's middags naar Diergaarde Blijdorp, dat wordt erg gewaardeerd om de voedingsstoffen. Er zijn dit seizoen weer nieuwe locaties aangemeld met vele tientallen bomen die nodig van hun pruik ontdaan moeten worden.

Kortom, we hopen op veel deelnemers!

Voor informatie: www.hwl.nl of

Flip Scherbeijn, telnr:

010 4954429 of 06 22233315

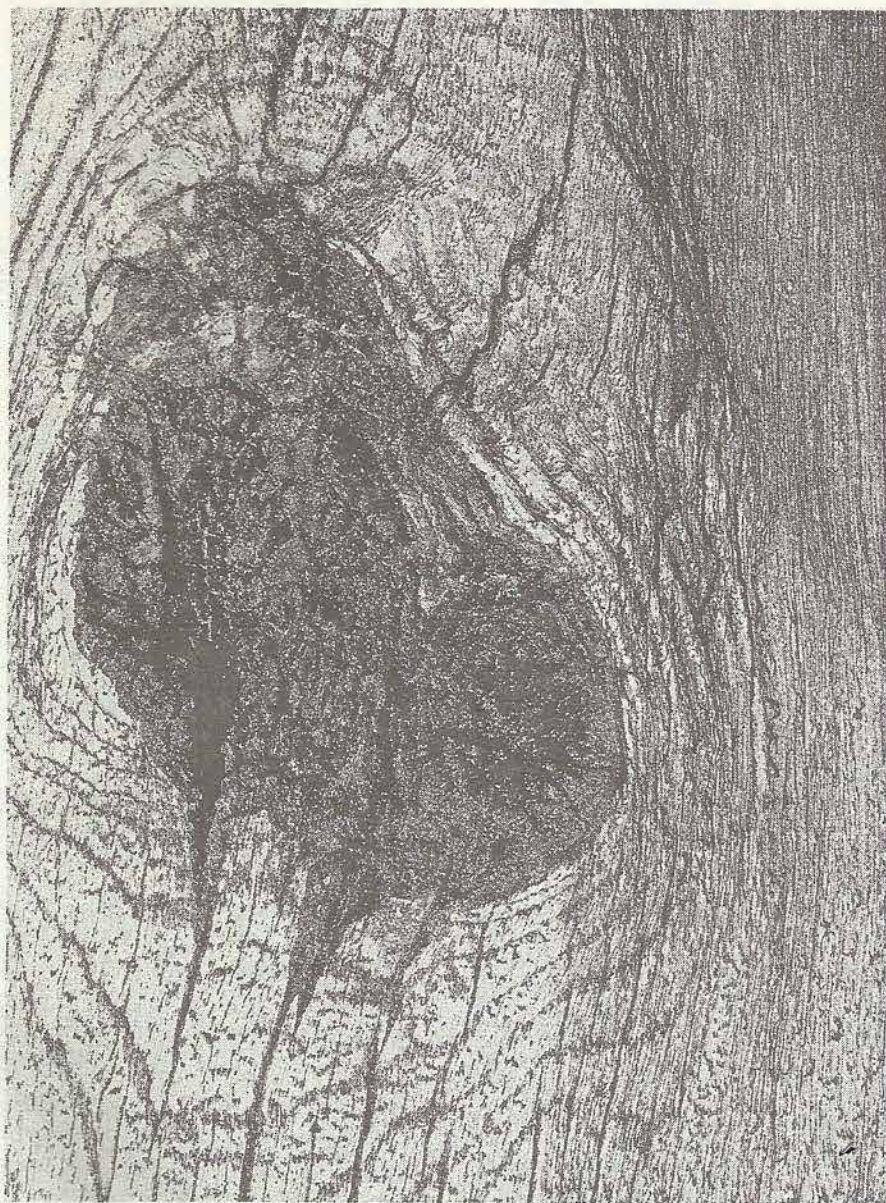
EXPOSITIE

'Het eiland Tiengemeten' en 'De heilige koeien' *Fotograaf Gerdien Wolthaus*

Fotograaf Gerdien Wolthaus exposeert met haar fotodocumentaire 'Het eiland Tiengemeten' en de serie 'Heilige koeien', in het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt, Zalmpad 11 te Oud-Beijerland, van 2 september tot en met 30 november 2005.

Fotografe Gerdien Wolthaus raakte in 2000 in de ban van het vrijgevochten karakter van het eiland Tiengemeten en haar bewoners.

Met haar vijf kleurrijke portretten van 'Heilige Koeien' brengt Gerdien Wolthaus een ode aan de koe in het Nederlandse landschap.

Ontbloot gekrenkt
Amper bestaand
Toch nog verwaand
Tot splijt verengd.

foto wim Krull

tekst: Huub v.d. Hoogenhoff

PADDENGAL, SPINNENKLIT EN ADDERSLIJM.

Huub van den Hoogenhoff

Een spookverhaal verteld ter gelegenheid van de 24 uurs-excursie op Klein Profijt juni 2005

Het moet nu ongeveer 10 jaar geleden zijn, ik was net in de Hoeksche Waard komen wonen toen ik wandelend op een dijk plotseling een hek zag waarachter een gebouw schuil ging. Het huis leek niet bewoond, ik negeerde het hek en begaf me op het terrein. Het pand was leeg en ik kon door de ramen niet goed zien wat er binnen gebeurde omdat de schemering al was ingevallen.

Ik ging op zoek naar een deur of een open raam om de binnenkant van het pand beter in ogenschouw te kunnen nemen. Eén van de ramen was ingegooid en ik klom voorzichtig door het gebroken glas naar binnen. Ik stond in een grote halfduistere ruimte er was verder niet veel te ontdekken. Het zag er allemaal nogal verwaarloosd uit en hier en daar lag wat oud, vies meubilair. Het leek alsof het gebouw aan het vervallen was en binnenkort zou worden gesloopt. Er hing een muffe brandlucht en overal zaten dikke spinnenwebben op. Door het dak heen kon ik de donkerende avondlucht zien. Daarom weet ik niet zo goed maar ik kreeg een beetje een onbehaaglijk gevoel. Het was kil binnen: een klamme bijna natte kilte. Ik was juist van plan om weg te gaan toen ik dacht iets te zien bewegen. Ik bleef even, verstijfd van schrik, staan en tuurde in het donker of

ik me vergist had of dat er werkelijk iets of iemand naast mij aanwezig was. Maar er gebeurde niets meer en ik besloot dat ik me vergist moest hebben. Ik merkte dat ik licht zweette. Uit angst om nog meer gekke gedachten te krijgen zocht ik het gebroken raam weer op, maar tot mijn grote verbazing was er geen gebroken raam meer te zien. Ik snapte er niets meer van, ik was toch door een raam gekropen maar hoe goed ik ook keek er was nergens een gebroken ruit te bekennen. Ik ging op zoek naar een voorwerp om dan zelf maar een ruit in te slaan, want waarschijnlijk was ik in het gebouw verdwaald en kon ik daarom het kapotte raam niet meer vinden. Omdat het donkerder was geworden moest ik op de tast zoeken en na een poos vond ik iets dat leek op een stuk steen en raapte het op. Ik zocht een ruit op en sloeg met de steen tegen het glas. Het glas was dik, want het brak niet meteen. Ik sloeg nog een keer en nu harder, maar het glas bleef heel.

Toen ik het voor de derde keer probeerde zonder succes, hoorde ik duidelijk voetstappen achter me. Mijn hart stond stil en mijn adem joeg door mijn keel. Ik durfde niet om te kijken. Wat moest ik doen?? Met mijn restje moed zei ik met een door angst verstikte stem: "Is daar soms iemand". Ik had

mijn laatste woord nog niet gezegd of ik hoorde een akelig krakende stem die zei: "Ja, ik ben hier, de geest van dit gebied en dit gebouw". Dit kon niet alleen mijn verbeelding zijn die mij parten speelde, dit was werkelijkheid. Met trillende knieën keerde ik mij om en zag tot mijn grote schrik een gedaante waar ik tevens ook doorheen kon kijken. Ik begon het afschuwelijk te vinden en wilde zo gauw mogelijk hier weg, naar buiten, naar huis. Met tranen van angst in mijn stem vroeg ik: "wat wilt u dan van mij?"

De gedaante kwam dichterbij en ik duwde me zo ver mogelijk tegen de natte muur, bang dat het gedrocht mij zou raken. Toen ik wat meer kon zien van wat ik maar even de geest zal noemen zag ik zijn gezicht. Het was helemaal niet onvriendelijk, alleen ontzettend wit en droevig. Toen de stem weer begon te spreken tegen mij hoorde ik ook een teleurgestelde toon: "Mensen" zei hij, "ontzettend nare mensen willen mij gaan afbreken en van mijn gebied een vlakte maken". Ik hoorde mezelf, een beetje stamelend, zeggen: "Dat vind ik heel erg, maar wat moet ik daar aan doen?" "Mij redden" zei hij, "zorgen dat ik blijf bestaan, dat mij weer nieuw leven wordt ingeblazen". "Maar".... aarzelde ik, "dat kan ik toch niet, wie ben ik nou, ik ken hier niemand. Kunt u het zelf niet beter proberen?"

"Geesten kunnen in de echte wereld niets doen. Zij kunnen alleen maar zijn of niet zijn en spoken. Zij zijn er alleen maar wanneer zij in nood of gevaar zijn. Daarom ben ik hier en nu. Jij moet mij helpen."

Hier moet ik mij niet in steken bedacht ik. Dit wordt alleen maar ellende en moeite voor niets. Maar ik was zo bang geworden dat ik ook niet durfde te weigeren. Ten einde raad trok ik de stoute

schoenen aan, slikte een paar keer, haalde diep adem en zei: "Nou geest ik denk toch dat ik het niet doe, want u moet uw eigen boontjes maar doppen. En als u het niet zelf kunt dan zoekt u maar een ander."

Toen was het alsof de wereld instortte. Er waaide een gierende wind door het gebouw, van alle kanten flitste er bliksem door de ramen en rollende donder deed het gebouw trillen en kraken. Met overslaande stem riep toen de geest:

"PADDENGAL, SPINNENKLIT EN ADDERSLIJM, zullen jouw deel zijn. Je zult verdwijnen in het eeuwige donker"

In opperste wanhoop zocht ik naar de steen, waarmee ik de ruit had willen ingooien en die ik van schrik had laten vallen. Ik vond hem en gooide zonder er verder bij na te denken naar de geest. Maar omdat de geest geen lichaam had ging de steen er dwars doorheen. In mijn grenzeloze angst was ik waarschijnlijk zo sterk dat de steen aan de andere kant van het gebouw dwars door een ruit ging. Met alle kracht die in me zat rende ik naar het raam en sprong er doorheen. Stukken van mijn kleding en mijn huid bleven hangen aan de resten glas die nog in de raamspanning zaten. Ik zette het op een lopen. Maar het was inmiddels pikkedonker en ik kon niet zien waar ik heen liep. Ik voelde takken tegen mijn gezicht slaan en ik liep tegen boomstammen aan. Ik struikelde, stond weer op maar struikelde weer. Ik stond weer op en keek om heen om te proberen iets te zien. Het was te donker. Achter mij hoorde ik niets. Was de geest verdwenen? Was het misschien allemaal toch een angstdroom geweest, ik bleef even staan om tot rust te ko-

men en goed te kunnen luisteren. "Ik moet kalm blijven" zei ik tegen mezelf, "even rustig nadenken". Ik wist niet waar ik was en waar ik heen moest. Misschien moest ik wel hier blijven tot het weer licht zou worden, zodat ik me beter kon oriënteren. Ik deed een paar stappen naar voren. Ik voelde dat ik tegen een spinnenweb aan liep en veegde het met mijn hand weg maar vreemd genoeg lukte dat niet. Ik veegde nog een keer met mijn hand over mijn gezicht maar er gebeurde niets met het spinrag, integendeel het leek wel alsof er meer van dat kleefspul op mijn gezicht kwam. Hoe meer ik veegde hoe meer spinrag zich vormde. De draden verspreidden zich steeds verder over mijn gezicht en ook langzaam over de rest van mijn lichaam. Na een poos kon ik mijn armen niet meer goed bewegen. In grote wanhoop begon ik in het wilde weg te lopen, maar de spinnenwebdraden vlochten zich ook om mijn benen tot ik ten slotte geen vin meer kon verroeren. Toen ik zo verstijfd stond klonk uit de verte de stem van de geest die riep: **"SPINNENKLIT"**. Wat kon ik nog doen? Maar nog was de ramp niet genoeg want ik voelde dat mijn voeten langzaam weg zakten. De grond was een vieze stinkende brij geworden die geen enkele stevigheid meer bood. Ik voelde de glibberige viezigheid langzaam omhoog kruipen langs mijn benen. Op dit ogenblik klonk weer, nu galmend, de stem van de geest: **"PADDENGAL"**. Ik wrong en kronkelde om los te komen, om het spinnenweefsel van me af te scheuren. Door de doodsangst waarin ik verkeerde was ik zo sterk dat het me lukte een arm te bevrijden en met uiterste inspanning van al mijn krachten greep ik naar een tak om me zelf uit de vieze glibberige grond te trekken. Maar toen ik de tak beet pakte gleed mijn hand er vanaf en

telkens als ik weer grip had gleed mijn hand terug. Het was alsof er een snotterig goedje op de tak zat waardoor ik geen greep kon krijgen. Toen ik het nog een keer probeerde, donderde de stem van de geest weer in de lucht: **"ADDERSLIJM"**.

Ik begreep dat dit mijn einde ging betekenen als er niet iets ging gebeuren. Volledig buiten zinnen gilte ik: "Wat wil je in vredesnaam van mij. Wat moet ik doen? Laat me met rust".

Plotseling zag ik vóór mij opnieuw de doorzichtige geestgestalte die tegen mij zei: "Gemeentelijke en zakelijke dwaalgeesten dreigen deze heilige plek en deze natuurtempel te vernietigen. Jij moet tegenkrachten zoeken om dit heiligdom te redden voor de ondergang. Als je daarin niet slaagt zul je langzaam en tegelijk met deze paradijselijke omgeving voor eeuwig worden weggezogen in het slijk van de vergankelijkheid. Aan jou de keuze. Dit is mijn laatste verzoek en waarschuwing. Je krijgt 24 uur de tijd." Langzaam verwaagde nu de gedaante en voelde ik dat de takken niet langer glad waren en het spinnenklit verweekte. Ik trok me op uit de drassige bodem en stond nog natrillend op de dijk, waar ik mijn avontuur begonnen was. Ik kwam langzaam tot rust en zuchtte diep.

Nu moest ik nog mijn opdracht vervullen wilde ik niet voor altijd verloren zijn. Ik had nu wel begrepen dat het hele gebeuren geen fantasie voorstelling was van mij maar dat er echt sprake was van een bovenaards wezen dat mij gebruikte als middelaar. Mijn hersenen werkten koortsachtig. Moest ik naar de gemeente? Zij zouden mij niet geloven als ik de waarheid vertelde en overtuigen kon ik hen in mijn eentje nooit, want wie was ik voor hen. Ik ging naar huis en besloot de volgende dag bij

daglicht terug te gaan naar deze plek en verder na te denken over een oplossing. Maar na al die ellende deed ik geen oog dicht.

Toen ik de andere dag weer bij het gebouw was aangekomen zag ik dat er in plaats van één, twee ruiten waren waar geen glas meer in zat en dat in een bosschage voor het huis vlakbij het water op een drassige plek een grote kluwen touwachtig spinnenweb zichtbaar was. Had ik nog getwijfeld, dan had ik nu de bevestiging van mijn ervaringen, het was geen fantasie. Nu werd ik pas echt bevangen door angst en gejaagdheid ik had geen 24 uur meer over om mijn opdracht te vervullen. Ik ging op een boomstam zitten om na te denken, maar viel door vermoeidheid en de ervaringen van de voorbije nacht onmiddellijk in een diepe slaap. Het was al middag toen ik verschrikt wakker werd: ik had nog nauwelijks 10 uur over om een oplossing te bedenken. Maar hoe ik ook dacht en wat ik ook fantaseerde er was niets bij wat iets te maken had met die oplossing. Zo peinzend en piekerend hoorde ik achter mij voetstappen naderen. Even had ik het bange gevoel dat nu de bedreigingen weer opnieuw zouden beginnen maar al snel zag ik dat er een grote groep wandelaars aankwam. Ze hadden allemaal dezelfde trui aan met daarop een logo van het Hoekschewaards Landschap. Toen ik hen aansprak vernam ik dat zij bezig waren met een wandeling langs de oevers van de rivieren die om het eiland lopen om te zorgen dat het eiland beschermd zou blijven tegen kwade invloeden van buitenaf. Ik geloofde mijn oren niet. Dit leek een bo-

vennatuurlijke redding voor mij. Toen ik mijn verhaal vertelde zei de leider van die groep: "Wij nemen jouw taak over en gaan zorgen dat dit gebouw en de omgeving niet verloren gaan want wij vinden niet alleen dat dit stuk natuur bewaard moet blijven maar wij hebben ook een clubgebouw nodig om mensen te kunnen vertellen over die natuur."

Op dat ogenblik zag ik in de lucht een aantal wolken langzaam veranderen in de letters O en K. Dat was naar mijn overtuiging een bericht van de geest dat ik geslaagd was in mijn opdracht.

Dat is nu 10 jaar geleden en nog, als ik hier 's avonds ooit alleen loop om naar Klein Profijt te gaan hoor ik in het ruisen van de Oude Maas het tevreden en dankbaar zuchten van de geest die mij zoveel angst bezorgde.

Zoals jullie wel begrepen zullen hebben is het gebouw waar ik de geest ontmoette Klein Profijt dat dit jaar precies 10 jaar bestaat.

Jeugdhoek

Jeugdhoek

Paddenstoelen !

Het wordt weer kaal in het bos en het park.

Je hoeft geeneens zo heel goed te zoeken om overal paddenstoelen te vinden. Natuurlijk de bekende paddenstoelen met een hoed en een steel.

Maar ... wist je dat er heel veel meer vormen bestaan ? In Nederland komen ruim 3500 soorten voor.

Zo heb je de Dodemansvingers, zwammen die lijken op zwarte vingers die uit een boomstronk groeien. Of Judasoor: deze zwam groeit op de takken van de Vlierstruik, en lijkt sprekend op een oor. Vergeet ook niet te zoeken naar de Stijfselzwam, die lijkt op een klontje behangplaksel.

Paddenstoelen zijn *schimmels*. Het grootste gedeelte van de schimmel groeit als hele dunne draadjes in de grond of in de boomstronk: dat noemen we de *zwamvlok*. Het gedeelte wat we de paddenstoel noemen is de vrucht van de schimmel. Net als appels aan een appelboom, groeien de paddenstoelen aan de zwamvlok. In plaats van zaadjes, zitten er in een paddenstoel *sporen*.

Als de paddenstoel rijp is, komen de sporen eruit. Vaak zijn ze heel klein en licht. Daarom kunnen ze heel lang in de lucht blijven zweven en komen ze heel ver. Sommige paddenstoelen hebben een ander manier gevonden: De stinkzwam bijvoorbeeld stinkt naar rottend vlees. Dat vinden vleesvliegen heerlijk. De sporen van de stinkzwam zijn heel plakkerig en blijven aan de pootjes van de vliegen kleven. Zo kunnen ze een eindje meeliften. Uiteindelijk komen de sporen van paddenstoelen overal voor. Ze zijn wel kieskeurig: alleen als het plekje helemaal naar wens is, groeit er een nieuwe zwamvlok uit de spore. De wensen van elke soort paddenstoel zijn weer anders.

Mensen vinden zwammen vaak een beetje vies, of ze zijn bang dat alle paddenstoelen giftig zijn. Gelukkig hebben dieren daar geen last van. Slakken, muizen, pissebedden eten graag een paddenstoeltje. Veel insecten leggen er hun eitjes: hun larfjes knabbelen dan hun buikjes rond.

Toch eten ook mensen paddenstoelen: denk aan champignons, oesterzwammen of truffels !

Jeugdhoek

Jeugdhoek

PUZZ.L

Hieronder staat een lijstje soort-namen van paddenstoelen. Er zitten maar twee nep-namen bij. Kan jij raden welke?

1. Paardehaartaailing	7. Kabouterstoel
2. Poederige kussentjeszwam	8. Elfenbankje
3. Reuzenzwam	9. Vliegenzwam
4. Heksenboter	10. Biefstukzwam
5. Foptandzwam	11. Piekhaarzwammetje
6. Gezellige donsinktzwam	12. Poedersuikerhoedje

Antwoord: 7 en 12

Cursussen en Lezingen najaar 2005

Cursus Muizen en Uilen

Een korte leuke cursus over de vijf uilensoorten die in de Hoeksche Waard kunnen worden aangetroffen en hun belangrijkste prooidieren, de muizen. Naast soortenkennis en informatie over hun leefwijze komt ook de relatie tussen deze beide diergroepen aan bod. En natuurlijk gaat u ook braakballen van uilen onderzoeken en ervaart u wat u daardoor allemaal te weten kunt komen over muizen.

Cursusdata: 31 oktober en 14 november 2005 (maandagavonden, aanvang 20.00 u.).

Cursuslocatie: NBC "Klein Profijt"

Docenten: Huub en Merijn van den Hoogenhoff en Rob Burgmans

Kosten: Leden: € 5,00; niet leden € 7,00.

Deelnemers: Max. 25.

Aanmelden bij: NBC "Klein Profijt", tel. (0186) 62 18 88

Inschrijven na: vanaf heden

Informatie: Merijn van den Hoogenhoff, tel. (0186) 62 18 88

Lezingen

Alle lezingen vinden plaats in Klein Profijt en beginnen om 20.00 u. De toegang is gratis.

Vogelen van pool tot evenaar

Datum: donderdag 3 november

Door: Gerard Ouweneel

Een boeiend verslag van een zeereis van vijf weken van het arctische Vuurland naar de tropische Kaapverdische Eilanden. Met bijzondere beelden van onbekende eilanden als South Georgia, Tristan da Cunha en St. Helena. De dia's tonen de unieke vogelwereld van de zuidelijke Atlantische Oceaan, waar vele soorten pinguïns en albatrossen de boventoon voeren. Ook de zeezoogdieren komen uitgebreid aan bod. Een lezing die u niet mag missen.

IJsland: ijzige planten en vogels

Datum: woensdag 30 november

Door: Len Korevaar en Piet Bronder

Een woeste natuur, prachtige landschappen en een bijzondere flora en fauna; dat zijn de kenmerken van IJsland. Len en Piet laten u met prachtige dia's zien dat IJsland meer is dan een eiland vol sneeuw, ijs, gletsjers en geisers.

PRIKBORD

Nieuwe leden 3^e kwartaal 2005.

Dhr. W.J. Bom
Burg. V. Bommelschool
OBS 't Anker
Mevr. J.G.M. v. Rossem
Groen v. Prinstererschool
OBS Welkerschool
OBS Middelsluis
PCB De Bron
OBS De Takkenbosse
OBS De Vliet
Albert Schweitzerschool
CBS Sabina van Egmond
SvKPO Willibrordus
OBS 't Kraaienest
School met de Bijbel
CBS De Molenwiek
Vrije School Hoeksche Waard
Ddhr. R.L. Nagtzaam
Mevr. M.I. Schouten van Den Ende
Dhr. M.P. Lemans
Dhr. H.H. Roekx
Mevr. A. van Niekerk
Dhr. J.P. Gouweloos
Dhr. D.V. Doerga
Dhr. W. Droge
Mevr. R. Alblas
Dhr. R. van Brug
Dhr. C. van Brug
Mevr. C.M. Westrate
Mevr. H.M. Schaffelmeer- de Ruiter
Mevr. R.L. Stockmann
Dhr. R.N. Taal
Dhr. H. Verbaas
Mevr. G.M. Jongbloed
Mevr. Y. Wartena
Dhr. R.C. Kalkman
Mevr. M.A.W. van Antwerpen
Dhr. A.G.M. op den Kelder
Dhr. J.J. Zijl
Dhr. W.J. Scherpenisse
Dhr. K. Wittebol
Dhr. L. van Rikxoort

Goudswaard
Heinenoord
Heinenoord
Heinenoord
Klaaswaal
Numansdorp
Numansdorp
Numansdorp
Numansdorp
Klaaswaal
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland
Piershil
Nieuw-Beijerland
Mijnsheerenland
Oud-Beijerland
Puttershoek
Maasdam
Mijnsheerenland
Barendrecht
Oud-Beijerland
Klaaswaal
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland
Puttershoek
Zuid-Beijerland
Breskens
Hooglviet
Oud-Beijerland
Numansdorp
Numansdorp
Puttershoek
Strijen
Cillaarshoek
Rotterdam
Zuid-Beijerland
Numansdorp
Mijnsheerenland
Nieuw-Beijerland
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland

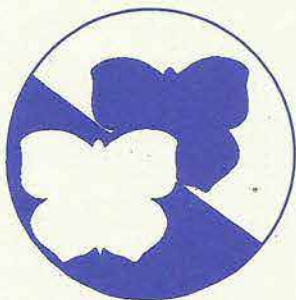

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas

postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland

Ja, ik wil lid worden van de vereniging Hoekschewaards Landschap

Voorletters en naam : _____

Geslacht : _____

Straatnaam en huisnr. : _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon : _____

E-mailadres : _____

Ik wil graag meer informatie over de volgende werkgroep(en):

Voor betaling wacht ik op uw acceptgirokaart.

Datum: _____ Handtekening: _____